

COKZ

2017

JAARVERSLAG

In dit jaarverslag worden onder meer de volgende begrippen gebruikt:

- COKZ: Centraal Orgaan voor Kwaliteitsaangelegenheden in de Zuivel
- NCAE: Nederlandse Controle Autoriteit Eieren

INHOUDSOPGAVE

1.	Algemeen	
1.1	Doelstellingen van het COKZ	9
1.2	Organisatieschema per 31 december 2017	10
1.3	Kwaliteitsaangelegenheden	11
1.4	Kaderwet Zelfstandige Bestuurs Organen	12
1.5	Tuchtrechtspraak	12
1.6	Financiën	15
2.	Activiteiten COKZ	
2.1	Wet dieren in de zuivelsector	17
2.2	EU-hygiëneverordeningen	24
2.3	Verordening dierlijke bijproducten	26
2.4	Exportcertificaten en aansluitmodule	26
2.5	Audits van buitenlandse autoriteiten en delegaties	29
2.6	Interventieregelingen	31
2.7	Cross compliance melkveehouderijbedrijven	33
3.	Activiteiten NCAE	
3.1	Wet dieren: Handelsnormen eieren en pluimveevlees	37
3.2	EU-hygiëneverordeningen	38
3.3	Verordening dierlijke bijproducten	43
3.4	Voorcertificering eieren	43
3.5	Cross compliance pluimveehouderijbedrijven	44
Bijlage:	Samenstelling van bestuur, deskundigencommissie zuivel, technische adviescommissies en tuchtgerecht COKZ	46
	Gebruikte afkortingen	48

VOORWOORD

Het jaar 2017 is voor het COKZ/NCAE een enerverend jaar geweest. Voor zuivelproducten was er wederom sprake van een substantiële toename in de afgifte van exportcertificaten. Deze toename is te verklaren uit een toename van de export naar derde landen, mede in verband met de grote hoeveelheid melk die is verwerkt. In het verslagjaar is veel aandacht besteed aan het voorbereiden en het ontvangen van controlerende instanties uit landen die Nederlandse zuivelproducten importeren. In 2017 zijn delegaties ontvangen uit Brazilië en China (2x). Daarnaast werd een delegatie ontvangen uit de Verenigde Staten met betrekking tot de controle en certificering van eiprodukten. Door COKZ/NCAE werd op verzoek van de overheid een bijdrage geleverd aan controle-missies vanuit de EU. Verder werden er bij COKZ audits uitgevoerd door de NVWA en de Raad voor Accreditatie. Het jaar 2017 kenmerkt zich voor de eier- en de eiproduktensector als een jaar vol problemen. De eerste vier maanden van het jaar waren beperkende maatregelen van kracht voor deze sector in verband met de vogelgriep.

Door de constatering van vogelgriep was er sprake van een ophokplicht in Nederland van kippen met vrije uitloop. Om insleep van vogelgriep op pluimveebedrijven te voorkomen is vanaf genoemde datum besloten dat de controleurs geen pluimveebedrijven meer bezoeken. Verder is in opdracht van de NVWA de controle op de reiniging van de eiertrays, afkomstig van pluimveebedrijven, uitgevoerd. Eind april 2017 kon COKZ/NCAE weer starten met het toezicht op de pluimveebedrijven.

Aan het einde van 2017 werden de beperkende maatregelen opnieuw van kracht door het weer uitbreken van vogelgriep. Daarnaast was er in de tweede helft van 2017 sprake van het fipronil- probleem. Door COKZ werd op verzoek van de NVWA assistentie verleend op een aantal punten.

In bijgaand verslag wordt op een aantal van deze onderwerpen nader ingegaan. Het bestuur wil op deze plaats directie en medewerkers van COKZ/NCAE hartelijk danken voor hun inzet in het afgelopen jaar.

Mr. Drs. Ing. Dirk Duijzer
Voorzitter COKZ

EEN AANTAL GEDENKWAARDIGE FEITEN

DE ZUIVELCONTROLE 40 JAAR IN LEUSDEN

In het vorige verslagjaar (2016) is aandacht geschonken aan het feit dat de zuivelcontrole (het COKZ en de voorgangers) in 1901 tot stand is gekomen.

In 2017 was het 40 jaar geleden dat het huidige gebouw van destijds de zuivelcontrole in Leusden is betrokken. In het jaarverslag van 1977 staat hierover het volgende vermeld:

“Op 29 september 1977 opende de Minister van Landbouw en Visserij het nieuw gebouwde Zuivelcontrole-instituut te Leusden-C. Dit gebouw waarin thans nog een zestal controle-instellingen samenwerken, zal in de toekomst het centrale laboratorium huisvesten van het C.O.Z.. Het secretariaat van het C.O.Z. is er reeds gevestigd. Het instituut blijkt geheel aan de verwachtingen te voldoen.”. In 40 jaar is veel veranderd.

STICHTING COKZ BESTAAT 25 JAAR

In 1992 zijn de (eerste) statuten van Stichting COKZ “verleden”. In de periode tot en met 1994 is hard gewerkt aan de samenvoeging van het C.O.Z. (Centraal Orgaan voor Zuivelcontrole), de ROM's (Regionale Organen voor Melkhygiëne), het COM (Centraal Orgaan voor Melkhygiëne), de ECI's (Erkende Controle Instellingen) en het CvM (Controlestation voor Melkprodukten). Deze reorganisatie is in 1994 afgerond en vanaf dat moment trad Stichting COKZ ook naar buiten als “het COKZ”.

EEN AANTAL GEDENKWAARDIGE FEITEN

10 JAAR COKZ NIEUWE STIJL

In 2007 heeft het toenmalige bestuur besloten de publieke en private taken van het COKZ te splitsen. COKZ bleef de publieke taken (voor LNV en VWS) uitvoeren. De private activiteiten zijn overgedragen aan de opgerichte Stichting beheer Qlip. Laatstgenoemde Stichting is nadien opgegaan met een aantal andere organisaties in Qlip N.V. (thans Qlip B.V.). Daarbij zijn ook de laboratoriumactiviteiten aan Qlip overgedragen en zijn de laboratoriumwerkzaamheden met de laboratoriummedewerkers in de loop van een aantal jaren naar Zutphen overgegaan. Vanaf 2007 kent het COKZ een onafhankelijk bestuur waarbij de leden geen enkele binding meer hebben met de zuivel- en (vanaf juli 2012) de pluimveesector.

5 JAAR NCAE

Op 1 juli 2012 heeft het toenmalige ministerie van EZ de wettelijke taken van Stichting Controlebureau Pluimvee, Eieren en Eiprodukten (CPE) overgedragen aan het COKZ. De wettelijke taken die voorheen door CPE worden verricht zijn door het COKZ ondergebracht in een apart onderdeel: de Nederlandse Controle Autoriteit Eieren (NCAE).

1. ALGEMEEN

1. ALGEMEEN

1.1 DOELSTELLING VAN HET COKZ

Stichting COKZ (hierna: het COKZ) heeft als doelstelling het vervullen van publieke taken in opdracht van de overheid. Het COKZ is door de overheid aangewezen voor het uitvoeren van het toezicht op de Wet dieren, de handelsnormen voor eieren en vlees van pluimvee, de EU-regelgeving (hygiënepakket) en de Warenwet. Daarnaast is het COKZ aangewezen voor het verstrekken van exportcertificaten met betrekking tot melk- en zuivelproducten en verzorgt het COKZ in opdracht van de NVWA de voorcertificering van eieren.

De wettelijke taken met betrekking tot handelsnormen eieren en pluimveevlees, worden door COKZ uitgevoerd. COKZ heeft de uitvoering van deze taken ondergebracht in een apart onderdeel: de Nederlandse Controle Autoriteit Eieren (NCAE).

De onafhankelijkheid van het COKZ wordt gewaarborgd door een bestuur dat bestaat uit onafhankelijke leden. De benoeming van de voorzitter en de overige bestuursleden behoeft de goedkeuring (voorzitter) resp. de instemming (overige bestuursleden) van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) en de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS). De voorzitter en de leden zijn niet betrokken bij de productie en handel van zuivelproducten, eieren en/of pluimveevlees.

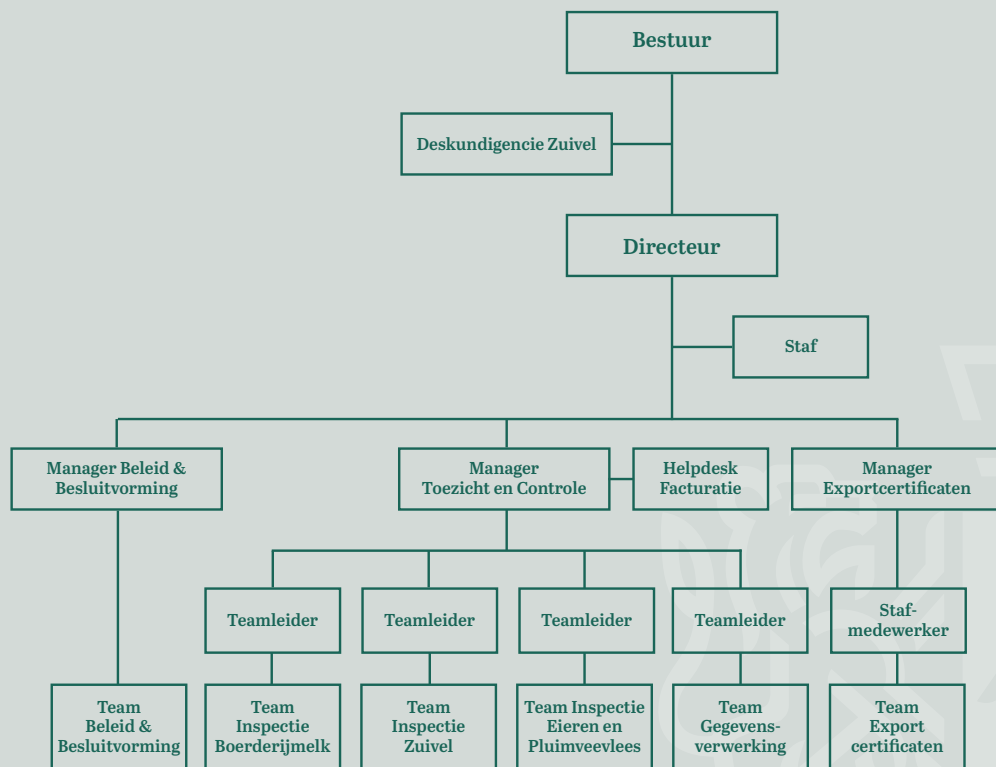
Het bestuur laat zich in technische zaken bijstaan door een College van Deskundigen Zuivel. Dit college bestaat uit leden, die worden benoemd door de brancheorganisaties in de zuivel (NZO, LTO en Gemzu). De samenstelling van het college is zodanig dat een vertegenwoordiging uit een brancheorganisatie geen meerderheid heeft.

Daarnaast zijn er Technische Advies Commissies (TAC's) ingesteld voor legpluimveehouderij resp. pakstations/eiproductenbedrijven. De leden van de TAC's zijn resp. benoemd door LTO/NOP en NVP (legpluimveehouderij) en door ANEVEI (pakstations/eiproductenbedrijven).

1. ALGEMEEN

1.2 ORGANISATIESCHEMA PER 31 DECEMBER 2017

1. ALGEMEEN

1.3 KWALITEITSAANGELEGENHEDEN

Raad voor Accreditatie

Het COKZ is geaccrediteerd door de Raad voor Accreditatie voor de inspectie-werkzaamheden en monsterneming.

De afzonderlijke verrichtingen die onder de accreditatie I-O50 vallen, zijn te vinden via een link op de websites van het COKZ (www.cokz.nl, www.ncae.nl) en op de website van de Raad voor Accreditatie (RvA) (www.rva.nl).

Beoordelingen kwaliteitssysteem

In 2017 is het kwaliteitssysteem beoordeeld op het voldoen aan de normen. In 2017 zijn interne audits uitgevoerd. Daarnaast is er in het verslagjaar een controlebeoordeling uitgevoerd door de Raad voor Accreditatie. Het eindresultaat van deze beoordelingen heeft geleid tot een verdere optimalisering van het kwaliteitssysteem en continuering van de accreditatie.

Kwaliteitsjaar 2017

In 2017 waren de kwaliteitsdoelstellingen onder andere gericht op het opstellen, aanpassen en up to date brengen van verschillende kwaliteitssysteemprocedures, kwaliteitssysteemdOCUMENTEN en het kwaliteitshandboek. Ook de uitvoering en afhandeling van interne audits en de afhandeling van ontvangen klachten/bezwaren dan wel verbetervoorstellen hebben in 2017 de aandacht gekregen.

Verder hebben de strategische doelstellingen van het COKZ, zoals kostenefficiënt werken, verbeteren van de leveringsprestaties en versterken van de klantgerichtheid, de aandacht gehad.

De inspanningen gedaan ten behoeve van het kwaliteitssysteem in 2017 hebben geleid tot continuering en optimalisering van het kwaliteitssysteem van het COKZ.

1. ALGEMEEN

1.4 KADERWET ZELFSTANDIGE BESTUURS ORGANEN (ZBO)

COKZ is door het ministerie van LNV aangewezen als zelfstandig bestuursorgaan (ZBO) voor de taken die COKZ verricht in het kader van de Wet dieren. De Kaderwet ZBO's is van toepassing op het COKZ. In deze Kaderwet is geregeld wanneer de begroting, jaarrekening, jaarverslag e.d. moeten worden ingediend.

Daarnaast voert COKZ publieke taken uit in opdracht van de ministeries van LNV en VWS en voor de NVWA.

1.5 TUCHTRECHTSpraak

Bij of krachtens de Landbouwkwaliteitswet worden overtredingen begaan door betrokkenen in het kader van de Wet Dieren aanhangig gemaakt bij het onafhankelijke Tuchtgerecht van het COKZ (Leusden). Dit tuchtgerecht behandelt overtredingen met betrekking tot (boeren)kaas, eieren en pluimveevlees.

Wanneer het tuchtgerecht een voorgelegde overtreding bewezen acht, wordt een tuchtmaatregel opgelegd, meestal een geldboete per overtreding of een berisping.

Het totaal van de gedurende één kwartaal aan een betrokkene ten laste gelegde overtredingen wordt in het navolgende aangeduid als 'een zaak'.

In 2017 was er sprake van overtredingen m.b.t. boerenkaas, BGA Gouda Holland, BGA Hollandse geitenkaas, eieren en pluimveevlees.

In een aantal zaken zijn geldboeten opgelegd in verband met voor de consument misleidende aanduidingen op voorverpakkingen van Gouda Holland (kaas). Verreweg de meeste overtredingen bij kaas hadden betrekking op te hoge vochtgehalten en te hoge vetgehalten in de droge stof.

1. ALGEMEEN

Bij eieren hadden de meeste zaken betrekking op kwaliteitsovertredingen, een te hoge hokbezetting (leghennen) en bij vleeskuikens een te hoog afgeleverd gewicht per m². In onderstaande tabel is het aantal afgehandelde tuchtrechtzaken weer-gegeven.

Jaar	Aanhangig gemaakt	Aantal zaken met overtredingen ten aanzien van					Afgehandelde zaken			Nog te behandelen
		Boeren-kaas	BGA Gouda	BGA Hollandse Geitenkaas	Eieren	Pluimveevlees	Mondeling	Schriftelijk	Uit vorig jaar	
2012	16	16	0	0	0	0	0	16	0	0
2013	45	12	21	0	12	0	5	45	0	6
2014	72	4	27	0	31	10	20	45	6	26
2015	63	7	32	0	19	5	39	45	26	17*
2016	54	2	17	2**	15	18	24	32	17	17
2017	83	6	22	3	16	36	26	32	17	40

*in het overzicht van 2015 was per abuis 22 vermeld

**in 2016 zijn de eerste zaken m.b.t. BGA Hollandse geitenkaas door het tuchtge-recht behandeld

Aantal aanhangig gemaakte en afgehandelde zaken

Het tuchtgerecht heeft in 2017 driemaal een zitting gehouden.

Door het tuchtgerecht zijn 26 zaken mondeling en 32 schriftelijk behandeld.

In de meeste van de afgehandelde zaken zijn geldboeten opgelegd. In enkele zaken zijn één of meer berisping(en) opgelegd.

1. ALGEMEEN

BESLISSING COLLEGE VAN BEROEP VOOR HET BEDRIJFSLEVEN IN EEN ZAAK VAN 2016

In 2016 is een pluimveehouder in beroep gegaan bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven tegen een beslissing van het tuchtgerecht. Het betrof een zaak over een (geringe) te hoge hokbezetting in drie stallen. Het tuchtgerecht had hiervoor per overtreding een berisping opgelegd. In 2017 heeft het College zich verenigd met het oordeel van het tuchtgerecht dat “het opleggen van de drie berispingen passend en geboden is”.

1. ALGEMEEN

1.6 FINANCIËN

Activa	2017	2016
Vaste activa	370.284	381.175
Vorderingen op korte termijn en voorraden	2.545.961	3.050.863
Liquide middelen	5.448.243	5.013.468
Totaal	8.364.488	8.445.506

Passiva	2017	2016
Algemene reserve	4.282.577	4.177.159
Voorzieningen	140.366	143.605
Schulden op korte termijn	3.941.545	4.124.742
Totaal	8.364.488	8.445.506

Baten	2017	2016
Opbrengsten diensten	8.499.763	8.468.436
Financiële baten	5.345	15.960
Overige baten	192.697	132.254
Totaal	8.697.805	8.616.650

Lasten	2017	2016
Personeelskosten	3.687.212	3.858.498
Uitbesteding werkzaamheden	2.721.633	2.671.741
Afschrijvingen	138.313	129.207
Huisvestigingskosten	182.669	186.636
Overige bedrijfslasten	1.862.560	1.706.856
Toevoeging algemene reserve	105.418	63.712
Totaal	8.697.805	8.616.650

2.

ACTIVITEITEN COKZ

2. ACTIVITEITEN COKZ

2.1 WET DIEREN IN DE ZUIVELSECTOR

Inleiding

De Regeling dierlijke producten (een uitvoeringsregeling in het kader van de Wet dieren) vormt sinds enkele jaren de basis voor het toezicht waarmee het COKZ met betrekking tot een aantal specifieke productgroepen is belast.

In de zuivelsector gaat het hierbij om de volgende productgroepen:

- boerderijmelk;
- zuigelingenvoeding bestemd voor de export naar derde landen;
- de kwaliteit van Goudse, Edammer en Commissiekaas;
- de bescherming van de oorsprongsbenaming, de geografische aanduiding en de gegarandeerde traditionele specialiteit van een aantal specifieke kaassoorten.

De wijze waarop het toezicht wordt uitgeoefend is vastgelegd in specifieke controlereglementen. Deze reglementen zijn door het bestuur van het COKZ vastgesteld en door de Minister/Staatssecretaris van Economische Zaken goedgekeurd.

Toezicht Boerderijmelk (koe- en geitenmelk)

Sinds 1 januari 2015 is het COKZ is aangewezen om toezicht uit te oefenen op de naleving van de gestelde regels inzake de kwaliteit van boerderijmelk. Voor de export van melk en zuivelproducten is van belang dat de grondstof (melk) aan hoge eisen voldoet. Daarom is de kwaliteit van de melk, zoals deze bijvoorbeeld blijkt uit kiemgetal, celgetal, reinheid, residuen van geneesmiddelen e.d., belangrijk.

Met betrekking tot de samenstelling en kwaliteit van de melk wordt van elke levering melk een monster genomen door de chauffeurs van de Rijdende Melk Ontvangsten (RMO's). Deze monsters worden door een melkcontrolelaboratorium onderzocht.

2. ACTIVITEITEN COKZ

In verband met het grote belang voor de export van de Nederlandse zuivelproducten heeft het ministerie van EZ besloten deze regelgeving op te nemen in de Regeling dierlijke producten.

Het toezicht omvat onder meer:

- Toezicht op de werkwijze van de chauffeur van de rijdende melkontvangst (RMO). Deze neemt bij het ophalen van de boerderijmelk de monsters voor het bepalen van de samenstelling en de kwaliteit van de melk, en moet hiervoor gekwalificeerd zijn.
- Toezicht op de bewaring van de monsters boerderijmelk tijdens opslag bij de fabriek (monsterbewaarplaatscontrole) en het transport van de monsters naar het laboratorium.
- Toezicht op de uitvoering van een weging van de door de RMO aangevoerde melk ten behoeve van het vaststellen van de hoeveelheid ervan.
- Toezicht op de uitvoering van de analyses door het betrokken laboratorium. Het onderzoek van de boerderijmelk omvat onder meer het kiemgetal, het celgetal en de reinheid van de melk en de aanwezigheid van eventuele residuen van geneesmiddelen.
- Administratief toezicht (en toetsing en implementatie handboek).

Het toezicht draagt bij tot een betrouwbare vaststelling van de kwaliteit van de boerderijmelk.

Zuigelingenvoeding

Tot 20 juli 2016 mochten volledige zuigelingenvoeding en opvolgzuigelingenvoeding welke bestemd zijn voor de uitvoer naar derde landen op grond van Richtlijn 92/52/EEG alleen dan worden uitgevoerd naar een land dat niet behoort tot de Europese Unie of dat niet partij is bij de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte, als zij voldeden aan:

- a) de Warenwetregeling zuigelingenvoeding 2007,
- b) hetgeen de Codex Alimentarius voor deze producten voorschrijft, of
- c) de regels in het land van bestemming.

2. ACTIVITEITEN COKZ

Deze richtlijn is met de publicatie op 29 juni 2013 van Verordening (EU) Nr. 609/2013 inzake voor zuigelingen en peuters bedoelde levensmiddelen, voeding voor medisch gebruik en de dagelijkse voeding volledig vervangende producten voor gewichtsbeheersing met ingang van 20 juli 2016 ingetrokken.

Dezelfde (kader)verordening regelt ook met ingang van 22 februari 2020 de intrekking van de Europese richtlijn waarin tot nu toe de eisen waaraan de zuigelingenvoeding moet voldoen zijn vastgelegd, te weten Richtlijn 2006/141/EG inzake volledige zuigelingenvoeding en opvolgzuigelingenvoeding. Deze eisen gelden niet alleen voor zuigelingenvoeding die bestemd is voor uitvoer naar derde landen, maar ook voor de afzet van zuigelingenvoeding op de binnenlandse markt en de andere EU-landen. De Nederlandse wetgeving verwijst in de Warenwetregeling zuigelingenvoeding 2007 naar de eisen van de richtlijn. Deze warenwetregeling is weliswaar ook op 20 juli 2016 ingetrokken, maar de bepalingen van de richtlijn blijven van toepassing tot de datum waarop de aanvullende verordeningen die in Verordening (EU) nr. 609/2013 zijn aangekondigd, van kracht worden. Dit is geregeld in het Warenwetbesluit bijzondere voeding 2016, dat op 20 juli 2016 in werking is getreden.

Een van de aangekondigde aanvullende verordeningen is Gedelegeerde verordening (EU) nr. 2016/127, welke op 2 februari 2016 is gepubliceerd. Deze omvat de bijzondere samenstellings- en informatievoorschriften betreffende volledige zuigelingenvoeding en opvolgzuigelingenvoeding en geeft ook informatievoorschriften betreffende de voeding van zuigelingen en peuters. De nieuwe voorschriften worden met ingang van 22 februari 2020 van toepassing, behalve de regels met betrekking tot zuigelingenvoeding die van eiwithydrolysaten wordt vervaardigd. Deze gaan met ingang van 22 februari 2021 gelden.

In de Regeling dierlijke producten (Wet dieren) is het COKZ aangewezen om toe te zien op de naleving van de gestelde regels met betrekking tot zuigelingenvoeding die bestemd is om te worden uitgevoerd. Sinds enkele jaren oefent het COKZ ook het toezicht uit op zuigelingenvoeding die voor de binnenlandse markt

2. ACTIVITEITEN COKZ

wordt geproduceerd, in dit geval op basis van de Warenwet onder auspiciën van de NVWA. Dit is geregeld in de Warenwetregeling aanwijzing en werkwijze toezichthouders COKZ.

Nationale kwaliteitsvoorschriften voor Goudse, Edammer en Commissiekaas
Ook voor Goudse, Edammer en Commissiekaas is het toezicht door het COKZ gebaseerd op bepalingen in de Regeling dierlijke producten. De jaren geleden sterk vereenvoudigde kwaliteitseisen voor deze kaassoorten sluiten nauw aan bij de internationale standaarden voor Goudse en Edammer kaas van de Codex Alimentarius.

Beschermde oorsprongsbenaming (BOB)

De Nederlandse zuivelsector heeft in voorgaande jaren bij de Europese Commissie productdossiers ingediend, teneinde aldus bescherming te verkrijgen voor de oorsprongsbenaming van een aantal specifieke kaassoorten op basis van Verordening (EG) 510/2006 (thans Verordening (EU) Nr. 1151/2012). De productdossiers hebben betrekking op Boeren Leidse met sleutels, Noord-Hollandse Gouda en Noord-Hollandse Edammer, evenals voor Kanterkaas, Kanterkomijnekaas en Kanternagelkaas, en zijn door de Europese Commissie goedgekeurd. Sindsdien genieten deze kaassoorten bescherming van de oorsprongsbenaming, mits zij voldoen aan de eisen die in de onderscheiden productdossiers zijn vastgelegd.

Eén van de eisen waaraan moet worden voldaan is, dat de melk voor de bereiding van deze kaas uitsluitend afkomstig is uit het in het betreffende productdossier beschreven gebied. Bovendien mag alleen kaas die in datzelfde gebied is geproduceerd, als BOB-kaas worden aangeduid en verhandeld. Op de etikettering moet het Europese logo voor BOB-producten worden aangebracht met in hetzelfde gezichtsveld de naam die in het productdossier is vastgelegd.

Het toezicht beperkt zich tot de 2 producenten van Noord-Hollandse Gouda en de 12 bereiders van Boeren Leidse met sleutels. Er is in 2017 geen kaas geproduceerd

2. ACTIVITEITEN COKZ

en verhandeld onder de beschermde oorsprongsbenamingen 'Noord-Hollandse Edammer', 'Kanterkaas', 'Kanterkomijnekaas' en 'Kanternagelkaas'.

Beschermde geografische aanduiding (BGA)

Een groot deel van de in Nederland geproduceerde fabriekskaas wordt als 'Gouda Holland' en 'Edam Holland' bereid en verhandeld. Aldus aangeduid en voorzien van de term 'beschermde geografische aanduiding' of de afkorting daarvan, genieten de betreffende kaassoorten sinds december 2010 bescherming in het kader van Verordening (EG) Nr. 510/2006 (thans Verordening (EU) Nr. 1151/2012). De eisen waaraan deze kaassoorten moeten voldoen zijn vastgelegd in de desbetreffende productdossiers. Deze zijn destijds door de dossierhouder, de Nederlandse Zuivel Organisatie (NZO) ter registratie bij de Europese Commissie ingediend.

Het COKZ is in de Regeling dierlijke producten aangewezen om toe te zien op de naleving van de eisen die in de genoemde productdossiers zijn vastgelegd. Het toezicht vindt plaats bij de producenten en opvolgende bereiders van deze kaassoorten. Er zijn in Nederland 15 producenten van Gouda Holland en/of Edam Holland. Er zijn 41 opvolgende bereiders.

Het toezicht is uitgewerkt in het Controlereglement COKZ BGA Gouda Holland en Edam Holland. Dit reglement is destijds door het COKZ-bestuur vastgesteld en door de Staatssecretaris van Economische Zaken goedgekeurd.

Registratie BGA Hollandse geitenkaas

De nog jonge historie van de BGA Hollandse geitenkaas die in 2016 is begonnen, is in 2017 voortgezet. Er zijn in Nederland vier producenten die zich fabrieksmatig bezighouden met de productie van deze beschermde kaassoort.

'Hollandse geitenkaas' is een traditionele, geografische benaming voor een halfharde, in Nederland geproduceerde natuur- of foliegerijpte kaas. De kaas

2. ACTIVITEITEN COKZ

wordt bereid overeenkomstig een eeuwenoud productieproces van Goudse kaas. Ze moet volledig worden geproduceerd van geitenmelk die is gewonnen van de Nederlandse Witte Geit of kruisingen van deze geit met andere melktypische geitenrassen. Bovendien moet de melk uitsluitend afkomstig zijn van in Nederland gevestigde geitenbedrijven. 'Hollandse geitenkaas' wordt minimaal 25 dagen natuurlijk gerijpt met een korstontwikkeling, of als korstloze kaas in een folieverpakking gerijpt tot een consumentgereed product. Natuurlijke rijping met een korstontwikkeling mag alleen in Nederland plaatsvinden.

Het desbetreffende door de Nederlandse geitenzuivel organisatie (NGZO) bij de Europese Commissie ingediende productdossier werd in mei 2015 door de Europese Commissie officieel geregistreerd. In het productdossier en in de Regeling dierlijke producten (Wet dieren) is vastgelegd dat het COKZ als toezichthouder is aangewezen. Dit toezicht wordt uitgevoerd aan de hand van een door het COKZ-bestuur in 2015 vastgesteld controleprogramma Hollandse geitenkaas.

Gegarandeerde traditionele specialiteit (GTS)

'Boerenkaas' is een gegarandeerde traditionele specialiteit (GTS). Met deze benaming aangeduid, en voorzien van de bijbehorende term of afkorting en het specifieke Europese GTS-logo, geniet de 'Boerenkaas' op de Europese markt bescherming, mits zij voldoet aan de eisen die zijn vastgelegd in het productdossier 'Boerenkaas'. Dit productdossier is eertijds ingediend door de Bond van Boerderijzuivelbereiders in het kader van Verordening (EG) 509/2006 (thans Verordening (EU) Nr. 1151/2012).

Krachtens bepalingen in de Regeling dierlijke producten staat alle kaas die als 'Boerenkaas' wordt geproduceerd en verhandeld, onder toezicht van het COKZ. Het toezicht wordt ook hier uitgevoerd op basis van een door het COKZ-bestuur vastgesteld, en de Nederlandse overheid goedgekeurd controlereglement.

'Boerenkaas' vormt een belangrijk aandeel van de productie van de circa 230 boerderijzuivelbereiders die zich in Nederland actief bezighouden met het bereiden van kaas op het eigen bedrijf. Kaas die niet voldoet aan de eisen van

2. ACTIVITEITEN COKZ

het productdossier 'Boerenkaas', mag niet als zodanig aangeduid op de markt worden gebracht, maar moet bij verhandeling op andere wijze worden aangeduid en gepresenteerd. In het verslagjaar is veel onderzoek gedaan naar de "echtheid" van Boerenkaas (zie kader hierna).

ONDERZOEK OP ECHTHEID VAN BOERENKAAS

De naam "Boerenkaas" (alleen in de Nederlandse taal) is Europees beschermd, geregistreerd als een Gegarandeerde Traditionele Specialiteit (GTS). In het productdossier "Boerenkaas" is het COKZ aangewezen als de controle-instelling die controleert op "de naleving van het productdossier". "Boerenkaas" is kaas bereid door boeren op de boerderij, zo staat er in het productdossier. Er zijn signalen dat er ook kaas als "Boerenkaas" wordt verkocht die niet is bereid uit "rauwe melk". Het gaat dan vaak om kaas waarvan de melk (voor een deel) is verwarmd (gethermiseerd).

In de afgelopen tijd is gewerkt aan nieuwe onderzoeksmethoden die de zekerheid van de uitslagen op fosfatase-activiteit kan vergroten. Het onderzoek naar nieuwe methoden om eventuele warmtebehandeling van de melk vast te stellen is en wordt uitgevoerd door het RIKILT. Uit het onderzoek is gebleken dat het onderscheidend vermogen van het wel of niet gebruik maken van warmtebehandeling van de melk met de nieuwe (fluorofos) methode beter is. In verband daarmee heeft het bestuur van het COKZ eind 2017 besloten de zogenoemde fluorofosmethode te gaan toepassen met de daarbij behorende normen. Er wordt nog verder onderzoek verricht naar een nieuwe nog meer onderscheidende "fingerprintmethode".

2. ACTIVITEITEN COKZ

2.2 EU-HYGIËNEVERORDENINGEN

De EU-hygiëneverordeningen stellen voorschriften voor alle levensmiddelenbedrijven. Levensmiddelenbedrijven in de melk- en zuivelsector zijn:

- Melkveehouderijen;
- Boerderijzuivelbereiders;
- Fabrieksmatige bereiders;
- Opvolgende bereiders (verdere verwerking, veredeling en opslag van zuivelproducten);
- Zuigelingenvoedingfabrikanten.

Voor deze bedrijven is het COKZ aangewezen als toezichthouder.

Toezicht melkveehouderij

Nederland telt ongeveer 17.500 melkveehouderijen, waarbij naast koemelkveehouderijen er ook geitenmelk- en schapenmelkveehouderijen en enkele paarden- en buffelmelkerijen zijn. De meeste melk wordt geleverd aan een zuivelonderneming die dit verwerkt tot zuivelproducten.

Alle ontvangers van boerderijmelk (ca. 35) hebben borgingssystemen voor de melkveehouderij waarin ook de voorschriften van de EU-hygiëneverordeningen zijn geïmplementeerd. Bijna alle melkveehouderijen in Nederland vallen onder een dergelijk borgingssysteem. Bij de melkveehouderijen die niet onder een borgingssysteem vallen, wordt direct toezicht toegepast door het COKZ (82 beoordelingen).

Naast bovengenoemde directe toezicht is door het COKZ in 2017 ook direct toezicht toegepast, in de vorm van steekproefsgewijze onaangekondigde inspecties, bij melkveehouderijen met een borgingssysteem. Hierbij zijn 136 melkveehouderijen beoordeeld.

Tevens is in 2017 beoordeeld in welke mate er sprake is geweest van MRL-overschrijdingen van antibiotica in de melkveehouderij en hoe vaak, en met welke

2. ACTIVITEITEN COKZ

reden, er melkweigering is toegepast door de ontvanger van boerderijmelk bij melkveehouderijen.

Toezicht zuivelproducenten

Door het COKZ wordt jaarlijks bij alle Nederlandse zuivelproducenten een reguliere audit uitgevoerd. Elk jaar wordt er een onderwerp vastgesteld dat tijdens alle uit te voeren audits extra aandacht krijgt.

In 2017 zijn er 797 reguliere audits uitgevoerd. Afhandeling van tekortkomingen door het COKZ heeft plaatsgevonden overeenkomstig het maatregelenbeleid van de NVWA. Daarnaast beschikt het COKZ over de mogelijkheid om risicogericht toezicht toe te passen. Dit houdt in dat bedrijven die op basis van eerdere beoordeling extra aandacht verdienen, vaker worden bezocht.

In totaal zijn 1022 beoordelingen uitgevoerd.

Bedrijfs categorie	2017	2016
Fabrieksmatige (incl. opvolgende) bereiders van zuivelproducten	357	360
Kleinschalige bereiders en boerderijzuivelbereiders	608	511
Opslaglocaties van zuivelproducten	38	39
Zuigelingenfabrikanten	19	13
Totaal	1022	923

Monsterneming en onderzoek

Het COKZ voert monsterneming en onderzoek uit om te controleren of zuivelproducten daadwerkelijk aan de gestelde normen voldoen. De verschillende

2. ACTIVITEITEN COKZ

productsoorten worden onderzocht op microbiologische criteria. De frequentie van het onderzoek per productsoort is gebaseerd op risicoanalyse.

De onderzoeken betreffen *Listeria monocytogenes*, *Salmonella*, coagulase positieve staphylococci, *Escherichia coli*, *Enterobacteriaceae*, *Cronobacter* spp. en *Bacillus cereus*.

2.3 VERORDENING DIERLIJKE BIJPRODUCTEN

In de Europese Unie is de Verordening dierlijke bijproducten (Verordening (EG) 1069/2009) van kracht, waarvan een nadere uitwerking bestaat in de vorm van Verordening (EG) 142/2011. Deze voorschriften zijn in Nederland geïmplementeerd krachtens de Wet Dieren en nader uitgewerkt in het Besluit en de Regeling dierlijke producten. In de Verordening zijn voorschriften vastgelegd voor de verwerking van dierlijke producten die niet bestemd zijn of bestemd worden voor menselijke consumptie. Afhankelijk van de aard van het product kunnen dierlijke bijproducten onder meer bestemd worden voor dierlijke consumptie, vergisting, compostering of verbranding. Bescherming van de voedselveiligheid en diervoederveiligheid zijn daarbij leidende principes.

Het COKZ heeft ook in 2017, in opdracht van de NVWA, inspecties uitgevoerd bij zuivelproducenten. Deze inspecties zijn geïntegreerd in de inspecties die in het kader van het EU-Hygiënepakket worden uitgevoerd.

2.4 EXPORTCERTIFICATEN EN AANSLUITMODULE

Het COKZ is namens de minister van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit aangewezen voor het afgeven van gezondheids- en andere productcertificaten ten behoeve van de export van Nederlandse zuivelproducten bestemd voor de humane consumptie. De NVWA is bevoegd tot de afgifte van

2. ACTIVITEITEN COKZ

veterinaire certificaten. Het COKZ verzorgt de voorbereiding van de afgifte van NVWA-certificaten voor zuivelproducten. Hiermee is er voor de zuivelsector één loket in Leusden voor de afgifte van alle exportcertificaten.

De garantie voor een betrouwbare afgifte van exportcertificaten is in het algemeen gebaseerd op de volgende controleprogramma's die door het COKZ worden uitgevoerd;

- de inspecties die het COKZ bij zuivelbedrijven uitvoert in het kader van Verordening (EG) nr. 853/2004 voor specifieke hygiënevoorschriften voor levensmiddelen van dierlijke oorsprong;
- het controleprogramma in het kader van de Wet dieren;
- het controleprogramma in het kader van de zogenaamde aansluitmodule Gezondheids- en andere productcertificaten. De eisen waaraan de producten in deze module moeten voldoen zijn ontleend aan de Warenwet. Bedrijven die zich aansluiten voor dit controleprogramma, kunnen op een eenvoudige manier gezondheidscertificaten van het COKZ verkrijgen, omdat zij continu onder toezicht staan van het COKZ.

Tabel Controleprogramma's, ontwikkeld in het kader van de aansluitmodule Gezondheids- en andere productcertificaten

- Boter
- Melkvet
- Boterproducten ander dan boter en melkvet
- Kaas bij de kaasfabriek
- Kaas bij opvolgende bereiders van geraspte en versneden kaas
- Smeltkaas en smeltkaaspoeder
- Kwark/verse kaas
- Producten bereid door het stremmen van melk met melkvreemd vet en aansluitend rijpen bij de fabriek, het rijpingsbedrijf en de bereiders van het geraspte en versneden product
- Kaas bij boerderijzuivelbereiders en opvolgende bereiders van uitsluitend kaas

2. ACTIVITEITEN COKZ

bereid door boerderijzuivelbereiders

- Melkpoeder
- Weipoeder
- Poedervormige melkproducten, andere dan melkpoeder, weipoeder en zuigelingenvoeding
- Geëvaporeerde melk
- Rauwe c.q. gethermiseerde resp. gepasteuriseerde aanvullingsmelk
- Gepasteuriseerde consumptiemelk en vloeibare melkproducten op basis van gepasteuriseerde melk
- Gecondenseerde melk met suiker
- Gesteriliseerde melk resp. UHT-verhitte consumptiemelk en vloeibare melkproducten op basis van gesteriliseerde resp. UHT-verhitte melk
- Buitenlandse en niet-zuivelgrondstoffen
- Consumptie-ijs op basis van melk
- Export Rusland/Douane Unie
- Export Algerije
- Export China
- Export Brazilië

In 2017 heeft het COKZ 46.990 certificaten verstrekt aan het zuivelbedrijfsleven. Daarmee is het aantal certificaten opnieuw toegenomen (2016: 46.259). Het aantal in Leusden afgegeven veterinaire certificaten nam eveneens verder toe: in 2017 werden 30.536 certificaten verstrekt (2016: 28.711). Niet eerder werden bij of door het COKZ in één jaar zoveel exportcertificaten afgegeven. Daarbij moet worden geconstateerd dat het aantal bindende bestemmingen, waarvoor specifieke eisen van toepassing zijn, gestaag blijft toenemen. In 2017 was dit o.a. het geval voor Japan en Oekraïne. Hierdoor worden ook de eisen die aan de controle van de certificaataanvragen worden gesteld steeds zwaarder.

In 2017 is de vastlegging van de keuringen die het COKZ in het kader van de exportcertificering uitvoert verbeterd. Keurmeesters kunnen nu zelf recht-

2. ACTIVITEITEN COKZ

streekt het keuringsresultaat bij de gekeurde zending in het systeem vastleggen. In 2018 zullen nog enkele aanpassingen worden doorgevoerd die dit proces verder zullen vergemakkelijken. In het najaar van 2017 zijn ook nieuwe modellen voor de COKZ-certificaten en de veterinaire verzoekcertificaten in productie genomen. Deze aanpassing is zonder grote problemen verlopen. Naast een verbetering van het uiterlijk van de certificaten is ook de onderhoudbaarheid door de nieuwe modellen verbeterd.

Aantal afgegeven certificaten

Instantie	2017	2016	2015
COKZ	46.990	46.259	42.425
Veterinair	30.536	28.711	26.175
Totaal	77.526	74.970	68.600

2.5 AUDITS (VAN BUITENLANDSE AUTORITEITEN EN DELEGATIES VAN NVWA)

Zuid Korea

In mei 2017 heeft een inspectie van de Food Safety Inspection Service FSIS (VS) van de productie van eiprodukten ten behoeve van de VS plaatsgevonden. Voorafgaand aan deze inspectie is uitgebreide documentatie aan FSIS gezonden aan de hand van een zogenaamde “self reporting tool”. Voor export van eiprodukten naar VS gelden specifieke voorschriften dat de eieren schoon en van A-kwaliteit moeten zijn. Voorts dient de NCAE inspecteur bij de productie van eiprodukten voor de VS aanwezig te zijn. De inspectie is goed verlopen.

Medio juli 2017 zijn enkele verbeteringen doorgevoerd in de inspectie die door

2. ACTIVITEITEN COKZ

FSIS zijn toegevoegd aan de rapportage van inspectie. Een concept rapportage is beoordeeld en een reactie daarop is via het Ministerie van LNV gezonden aan FSIS.

Brazilië

In september 2017 heeft een follow up inspectie plaatsgevonden door de Braziliaanse autoriteiten. Ten behoeve van de export van zuivelproducten naar Brazilië heeft het COKZ een specifiek exportprogramma Brazilië. Op basis van dit exportprogramma worden bedrijven 4x per jaar geïnspecteerd. Naast algemene uitleg aan de Braziliaanse inspectiedienst over het toezicht door de NVWA en het COKZ is een tweetal kaasfabrieken bezocht. De inspecteurs waren van oordeel dat de hygiënevoorschriften goed zijn geïmplementeerd en de inspecties door goed gekwalificeerde controleurs wordt uitgevoerd. Eindconclusie is dat de aanbevelingen, gemaakt tijdens inspectie in 2013, in voldoende mate zijn doorgevoerd.

China

In de periode van eind oktober tot begin november 2017 heeft een inspectie door de Certification and Accreditation Agency (CNCA) - China plaatsgevonden van het toezicht in de sector zuigelingenvoeding en van een aantal (nieuwe) zuigelingenvoedingbedrijven ten behoeve van de Chinese markt. Ten behoeve van de export van zuivel en zuigelingenvoeding naar China heeft het COKZ een exportprogramma China vastgesteld. In het kader van dat programma worden kaasbedrijven en zuigelingenvoedingbedrijven eenmaal per jaar geïnspecteerd op de additionele aspecten relevant voor de export naar China. De additionele aspecten zijn vastgesteld op basis van de door CNCA uitgevoerde inspecties in 2014 en 2015. Het aantal additionele aspecten in aanvulling op de EU voorschriften is beperkt (vergeleken met de grote hoeveelheid regelgeving die China kent). Tijdens de inspectie door CNCA bleek dat met deze additionele punten een belangrijk aantal door CNCA gecontroleerde zaken wordt afgedekt. Een aantal aspecten zal wellicht nog wat uitgediept moeten worden. Hiervoor wordt de definitieve inspectierapportage afgewacht.

2. ACTIVITEITEN COKZ

China (2)

Eind november 2017 heeft een tweede inspectie van een Chinese inspectiedienst plaatsgevonden. Dit betrof de China Food and Drug Administration (CFDA). Vergeleken met de CNCA richt de CFDA zich met name op de binnenlandse productie. De CFDA is wel verantwoordelijk voor de bijzondere voeding en was speciaal geïnteresseerd in dieetvoeding voor medisch gebruik. Voor wat betreft dieetvoeding voor medisch gebruik is het COKZ verantwoordelijk voor de borging van de voedselveiligheid en het voldoen aan de samenstellingseisen. NVWA is verantwoordelijk voor aanduidingen en claims op deze voedingen en de vaststelling wanneer een product wel of geen dieetvoeding voor medisch gebruik is. Twee bedrijven die deze voedingen produceren zijn bezocht en CFDA is geïnformeerd over de werkwijzen in Nederland c.q. de Europese Unie.

Audit NVWA van COKZ / NCAE

In het najaar heeft de NVWA een audit gehouden, gericht op de uitvoering door het COKZ van het jaarplan 2016 en 2017 hygiënepakket en dierlijke bijproducten voor zuivel en eieren / eiproducten. Ook is aandacht besteed aan de uitvoering van het toezicht en de controles in relatie tot de afgifte van exportcertificaten. In het bijzonder ook waar voor bepaalde derde landen specifieke exportprogramma's aan de orde zijn. De audit is goed verlopen en geconcludeerd is dat het COKZ in voldoende mate uitvoering heeft gegeven aan het jaarplan en dat de afgifte van exportcertificaten goed herleidbaar is naar onderliggend toezicht.

2.6 INTERVENTIEREGELINGEN

2.6.1 Particuliere opslag van boter

Particuliere opslag van boter is een regeling waarbij door natuurlijke of rechtspersonen met de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RvO) contracten kunnen worden afgesloten om boter tijdelijk uit de markt te nemen en voor eigen rekening en risico op te slaan in vrieshuizen. De ondernemers moeten in de EU

2. ACTIVITEITEN COKZ

zijn gevestigd en in een BTW-register in de EU zijn ingeschreven. Het gaat om in de EU geproduceerde boter die in Nederland in een vrieshuis wordt opgeslagen. De contractant ontvangt voor de opslag van de RvO een vergoeding.

De voorwaarden voor de regeling zijn gebaseerd op de Verordening (EG) nr. 826/2008 tot vaststelling van gemeenschappelijke bepalingen inzake de verlening van steun voor particuliere opslag van bepaalde landbouwproducten en de Regeling Interventie (Staatscourant 2008, 246) met een wijziging in 2015 (Staatscourant nr. 42793) o.a. ten behoeve van het openstellen van de maatregel particuliere opslag van magere melkpoeder en kaas in verband met het importverbod van de Russische Federatie. Deze wijziging in 2015 is gepubliceerd in de Staatscourant van 24 oktober 2015 nr. 37998. Nadien is er nog een wijziging geweest in verband met het inwerking treden van de Verordening (EU) 1308/2013 en intrekken van onder meer de integrale GMO-verordening (EG nr. 1234/2007 (Staatscourant 2015, nr. 42793).

COKZ is in de regeling aangewezen als bevoegde autoriteit en is bevoegd tot het verrichten van monsteranalyses (boter) die op grond van de regelgeving moeten plaatsvinden ten einde vast te stellen of aan de gestelde voorwaarden wordt voldaan. In 2017 zijn geen monsters boter in het kader van deze regeling geanalyseerd.

2.6.2. Openbare opslag van magere melkpoeder

Openbare opslag van magere melkpoeder is een regeling waarbij magere melkpoeder voor interventie kan worden aangeboden in een vastgestelde periode. Dit gebeurt als prijzen van magere melkpoeder onder een bepaald niveau dalen, bijvoorbeeld destijds door de Russische boycot of zoals in 2015 en 2016 als gevolg van een te veel aan melk in de EU na het beeindigen van de Superheffing. Aankoop vindt plaats tegen een vaste interventieprijs en er kan een maximale hoeveelheid magere melkpoeder worden aangekocht worden in de EU. Elke in de Gemeenschap gevestigde en voor BTW-doeleinden geregistreerde

2. ACTIVITEITEN COKZ

marktaandeelnemer mag magere melkpoeder voor interventie aanbieden.

De magere melkpoeder wordt na verloop van tijd weer op de markt gebracht. De voorwaarden van deze aankoopregeling vloeien voort uit Europese en nationale regelgeving, met name de Verordening (EU) nr. 1272/2009 en de Regeling Interventie (Staatscourant 2008, 246).

De aangeboden melkpoeder moet aan bepaalde kwaliteitseisen voldoen. De controle en de bemonstering van het geleverde magere melkpoeder in het opslagpand worden uitgevoerd door de NVWA. De monsters worden in duplo genomen. Als er bij de chemische analyse een afkeuring plaatsvindt dan kan de aanbieder van het magere melkpoeder herkeuring aanvragen. In de Regeling Interventie is opgenomen dat het RIKILT voor het onderzoek het eerste laboratorium is en het COKZ verantwoordelijk is voor de analyse van de monsters bij heronderzoek. In 2017 zijn in dat kader 2 monsters magere melkpoeder voor heronderzoek geanalyseerd.

2.7 CROSS COMPLIANCE MELKVEEHOUDERIJBEDRIJVEN

Er is een Europese Raadsverordening (EG) nr. 1782/2003 van kracht die voorschriften bevat voor de steunverlening aan landbouwers. Deze verordening bepaalt dat landbouwers voor het verkrijgen van de volledige steun moeten voldoen aan een aantal randvoorwaarden. Een van deze randvoorwaarden is het naleven van wettelijke eisen (beheereisen) door landbouwers. Het gaat om eisen op het gebied van milieu, volksgezondheid, diergezondheid, plantgezondheid en dierenwelzijn. De eisen zijn opgenomen in 19 Europese richtlijnen of verordeningen en de daarbij behorende uitvoeringsverordeningen. Het gaat daarbij niet om de complete richtlijn of verordening, maar om een beperkt aantal specifieke artikelen daaruit. De eisen zijn voor alle landbouwers in de EU gelijk.

In het kader van dit Gemeenschappelijk Landbouwbeleid moet de overheid elk

2. ACTIVITEITEN COKZ

jaar bij primaire landbouwbedrijven die premie aanvragen controleren op de genoemde wettelijke eisen (“cross compliance”). De selectie van deze bedrijven gebeurt op basis van risicoanalyse. De controle vindt plaats door de controleurs die de landbouwbedrijven (regulier) bezoeken. Het ministerie van EZ heeft COKZ opdracht gegeven een onderdeel van de genoemde wettelijke eisen uit te voeren bij de door de overheid geselecteerde melkveehouderijbedrijven. COKZ heeft deze opdracht gekregen omdat COKZ reeds als toezichthouder op de hygiëneregelgeving voor de zuivel in Nederland controles bij de melkveehouderijbedrijven uitvoert. In Nederland is voor de coördinatie van cross compliance de NVWA door het Minister van EZ aangewezen als de Coördinerende Controle Autoriteit. Er is in 2016 op verzoek van het ministerie van EZ een aantal extra inspecties uitgevoerd in het kader van cross compliance.

De NVWA is de Coördinerende Controle Autoriteit bij Cross Compliance. De verschillende controlediensten die op verzoek van de NVWA elk een onderdeel controleren rapporteren hun bevindingen aan de NVWA die deze informatie gecoördineerd doorgeeft aan de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RvO). Wanneer bijv. een melkveehouder de controle door COKZ weigert wordt de hele aanvraag (ook voor andere onderdelen dan melkveehouderij) van deze melkveehouder op grond van de regelgeving door de RvO afgewezen.

Eind 2016 zijn twee zaken door het College van Beroep voor het bedrijfsleven behandeld in verband met de weigering van medewerking door de melkveehouders aan de controle. De beslissingen van het College van Beroep zijn in 2017 ontvangen. Het beroep van de melkveehouders is ongegrond verklaard op grond waarvan de hele aanvraag voor subsidie van de twee betreffende melkveehouders is afgewezen.

A brown hen with a red comb and wattle is standing in a field of dry grass and soil. The hen is facing right, and its feathers are a mix of brown and tan. The background is a soft-focus field of dry grass.

3. ACTIVITEITEN NCAE

3. ACTIVITEITEN NCAE

3.1 WET DIEREN: HANDELSNORMEN EIEREN EN PLUIMVEEVLEES

Inleiding

Het toezicht in het kader van de EU-hygiëneverordeningen en de Wet dieren op de naleving van eisen met betrekking tot eieren (hygiëne-eisen, handelsnormen en dierlijke bijproducten) en pluimveevlees (handelsnormen) is sinds 1 juli 2012 ondergebracht in een afzonderlijke dienst van het COKZ: de Nederlandse Controle Autoriteit Eieren (NCAE). De werkzaamheden worden in eigen beheer uitgevoerd, en omvatten zowel het toezicht als zodanig, als de verwerking van de resultaten ervan. De wijze waarop het toezicht wordt uitgeoefend is vastgelegd in een specifiek controlereglement. Dit reglement is door het bestuur van het COKZ vastgesteld en vervolgens door de minister van Economische Zaken goedgekeurd.

Eieren

Met betrekking tot eieren zijn in EU-verband handelsnormen van toepassing, welke zijn vastgelegd in Verordening (EG) Nr. 589/2008 (handelsnormen voor eieren). Deze verordening is een uitvoeringsverordening in het kader van de gemeenschappelijke marktordening op basis van Verordening (EU) Nr. 1308/2013 (de 'Integrale GMO-verordening').

De NCAE is krachtens bepalingen in de Regeling dierlijke producten (Wet dieren) bevoegd het toezicht op dit terrein in Nederland uit te voeren. De uitvoering van het toezicht heeft in 2017 te lijden gehad van de gevolgen van de uitbraak van aviaire influenza en de fipronil kwestie.

Pluimveevlees

Ook met betrekking tot pluimveevlees zijn er in de Europese Unie handelsnormen van toepassing. Ook hier gaat het om een verordening op basis van eerder genoemde Verordening (EU) Nr. 1308/2013. Het betreft Verordening (EG) Nr. 543/2008 (handelsnormen voor vlees van pluimvee). De NCAE houdt toezicht

3. ACTIVITEITEN NCAE

op de naleving van de regels en ontleent ook in dit geval haar bevoegdheid op dit punt aan bepalingen in de Regeling dierlijke producten (Wet dieren).

Importpluimveevlees

De lidstaten van de Europese Unie en de Europese Commissie hebben in het kader van de handelsnormen bepaald dat er met betrekking tot de import van pluimveevlees uit derde landen steekproefsgewijs moet worden gecontroleerd op het watergehalte van dit pluimveevlees. De NCAE is in Nederland belast met het toezicht op de naleving van de gestelde eisen. Per kalenderjaar worden 200 monsters genomen en onderzocht op het waterhalte.

Stalmeting

De overheid heeft in 2015 besloten tot het ontwikkelen van een publiek register waarin van alle stallen voor het houden van legpluimvee relevante gegevens worden vastgelegd. De NCAE is op verzoek van de overheid in 2015 begonnen met het meten van de pluimveestallen, en heeft deze werkzaamheden in 2016 en 2017 voortgezet. Deze metingen zijn van belang om te kunnen nagaan hoeveel kippen er in een stal gehuisvest mogen worden. De metingen omvatten zowel IKB- als niet-IKB-bedrijven. Voor het verrichten van de stalmetingen is een termijn van drie jaar uitgetrokken. In verband met aviaire influenza (vogelgriep) konden pluimveehouders in 2016 en 2017 in een aantal periodes niet worden bezocht. In 2017 werd het aantal metingen tevens beperkt door het fipronil incident. Hierdoor is een achterstand opgelopen ten opzichte van de oorspronkelijke planning. Het meten van de stallen wordt in ieder geval in 2018 nog voortgezet.

3.2 EU-HYGIËNEVERORDENINGEN

De EU-hygiëneverordeningen stellen voorschriften voor alle levensmiddelenbedrijven. Levensmiddelenbedrijven in de eiersector zijn:

3. ACTIVITEITEN NCAE

- Legeindpluimveehouderijen;
- Verzamelaars;
- Pakstations;
- Eiproductenfabrikanten;
- Eiproductenhandelaren.

Voor deze bedrijven is de NCAE aangewezen als toezichthouder. Afhandeling van tekortkomingen door de NCAE heeft plaatsgevonden overeenkomstig het interventiebeleid.

Legeindpluimveehouderijen

Nederland telt ongeveer 890 legeindpluimveehouderijen. Hiervan hebben circa 750 bedrijven een borgingssysteem waarin ook de eisen van het hygiënepakket zijn geïmplementeerd. Deze legeindpluimveehouderijen worden eenmaal per 3 jaar gecontroleerd. Legeindpluimveehouderijen zonder een borgingssysteem worden eenmaal per jaar gecontroleerd.

Vanwege het fipronil-incident zijn er vanaf medio juli 2017 geen, dan wel beperkt, controles uitgevoerd op (voor eieren) geblokkeerde legeindpluimveehouderijen. Tevens hebben er vanaf begin december 2017 bij geen van de legeindpluimveehouderijen controles meer plaatsgevonden, dit in verband met de vogelgriep.

Verzamelaars en pakstations

In totaal zijn er 17 verzamelaars (waarvan 6 ook geregistreerd als pakstation) en 116 pakstations van eieren.

Eiproductenfabrikanten en -handelaren

Er zijn 9 eiproductenfabrikanten en 15 eiproductenhandelaren.

3. ACTIVITEITEN NCAE

Aantal beoordelingen

In 2017 was het aantal beoordelingen per bedrijfscategorie als volgt:

Bedrijfscategorie	2017	2016
Eiproductenfabrikanten –en handelaren	77	78
Legeindpluimveehouders	299	292
Pakstations	219	309
Verzamelaars	10	10
Totaal	605	689

Het verschil tussen 2016 en 2017 wordt verklaard doordat pakstations in 2017 niet standaard 3x zijn bezocht maar (in het kader van risicogericht toezicht) was uitgangspunt 2 beoordelingen. Er zijn in 2017 geen pakstations ingedeeld in de categorie hoog risicoprofiel (dus extra beoordeling). Gezien de incidenten in 2017 m.b.t. traceringsgerelateerd aan salmonella in eieren dossier en het fipronil-incident, zal in 2018 evaluatie van bovenstaande werkwijze plaatsvinden.

Monsterneming en onderzoek

De NCAE voert bij eiproductenfabrikanten in het kader van de EU-hygiëneverordeningen monsterneming en onderzoek uit om te controleren of eiproducten aan de gestelde normen voldoen. Onderzochte microbiologische

3. ACTIVITEITEN NCAE

parameters zijn *Listeria monocytogenes*, *Salmonella* en *enterobacteriaceae*. Daarnaast vindt, steekproefsgewijs, onderzoek in eieren plaats op de aanwezigheid van dioxines, dioxine-achtige PCB's en bepaalde PCB's.

VOGELGRIEP EN OPHOKPLICHT

In november 2016 was in Nederland vogelgriep geconstateerd. Als gevolg daarvan is door de overheid een ophokplicht ingesteld en is een bezoekersregeling van kracht geworden. De ophokplicht in op april 2017 opgeheven, maar de bezoekersregeling is nog enige tijd daarvan van kracht gebleven.

Op december 2017 is opnieuw vogelgriep in Nederland geconstateerd en is weer een ophokplicht ingesteld voor heel Nederland en is ook een bezoekersregeling van kracht geworden. Het toezicht op de pluimveebedrijven worden gedurende de ophokplicht opgeschort om eventuele besmetting te voorkomen. De overheid heeft diverse maatregelen genomen om de insleep van vogelgriepvirus te voorkomen, waaronder het instellen van zogenaamde beschermings- en toezichtsgebieden (BT-gebieden). De NCAE is door de NVWA tijdelijk (voor deze periode van vogelgriep) aangewezen om toezicht uit te voeren op de correcte reiniging en desinfectie van transportverpakkingen van deze eieren uit deze BT-gebieden door daarvoor aangewezen bedrijven.

3. ACTIVITEITEN NCAE

FIPRONIL IN EIEREN

Eind juli 2017 is een aantal pluimveebedrijven door de NVWA geblokkeerd na de constatering dat een verboden middel (fipronil) was gebruikt bij de bestrijding van bloedluis bij leghennen. Fipronil is aangetroffen in eieren. Het gebruik van fipronil in de pluimveesector is niet toegestaan. De NVWA is de bevoegde autoriteit wat betreft het toezicht op biociden (waaronder fipronil) in de agrarische sector. De bedrijven die met fipronil verontreinigde eieren hebben ontvangen zijn verplicht via de Meldwijzer bij de NVWA te melden van wie de eieren zijn ontvangen en aan wie de eieren zijn geleverd. De NCAE is door NVWA verzocht te helpen bij de traceringsinformatie bij bedrijven die onder het toezicht van NCAE vallen, bijv. wanneer de traceringsinformatie incompleet blijft.

FVO

(thans : Health and Food Audits and Analysis, HFAA)

In het najaar heeft de Europese Commissie een zogenoemde fact finding mission uitgevoerd in onder meer Nederland om de fipronilbesmetting in de eiersector te kunnen reconstrueren. Uit dit onderzoek is volgens de EC gebleken dat de volksgezondheid niet in het gevaar is geweest door de fipronil-crisis. Naar aanleiding van het onderzoek zijn er onder meer afspraken gemaakt over een betere afstemming tussen de lidstaten, als er sprake is van mogelijke gevaren voor de volksgezondheid en tegelijk ook verdenking van strafbare feiten.

3. ACTIVITEITEN NCAE

3.3 VERORDENING DIERLIJKE BIJPRODUCTEN

In de Europese Unie is de Verordening dierlijke bijproducten (Verordening (EG) 1069/2009) van kracht, waarvan een nadere uitwerking bestaat in de vorm van Verordening (EG) 142/2011. Deze voorschriften zijn in Nederland geïmplementeerd krachtens de Wet dieren en nader uitgewerkt in het Besluit en de Regeling dierlijke producten. In de Verordening zijn voorschriften vastgelegd voor de verwerking van dierlijke producten die niet bestemd zijn voor menselijke consumptie. Afhankelijk van de aard van het product kan dit onder meer bestemd worden voor dierlijke consumptie, vergisting, compostering of verbranding. Bescherming van de voedselveiligheid en diervoederveiligheid zijn daarbij leidende principes.

De NCAE heeft ook in 2017, in opdracht van de NVWA, inspecties uitgevoerd bij legeindpluimveehouderijen, verzamelaars, pakstations en eiproducentfabrikanten op het voldoen van deze bedrijven aan de voorschriften dierlijke bijproducten.

3.4 VOORCERTIFICERING EIEREN EN EIPRODUCTEN

Een voorcertificaat is een certificaat met gegevens over de productsoort, herkomst, bestemming en verklaringen m.b.t. de volksgezondheid en laboratoriumonderzoeken t.a.v. een te exporteren partij. Een voorcertificaat wordt opgemaakt door een officiële controlerende instantie uit de betreffende sector en vormt de basis voor het opmaken van een veterinair certificaat door de certificerende dierenarts van de NVWA.

In die gevallen waarin een bedrijf voor de export van consumptie-eieren en eiprodukten naar derde landen een gezondheidscertificaat van de NVWA nodig heeft, met daarin verklaringen ten aanzien van volksgezondheid, laboratoriumonderzoeken en origine van het product en/of de grondstoffen, kan dit gezondheidscertificaat door de NVWA worden afgegeven op basis van een voorcertificaat van de NCAE.

3. ACTIVITEITEN NCAE

In 2017 is het aantal aanvragen van voorcertificaten sterk teruggelopen. In 2017 gaf NCAE 552 voorcertificaten af. In 2016 waren dit nog 898 voorcertificaten en in 2015 710. Aangenomen mag worden dat het optreden van HPAI in Nederland in de winter van 2016/17 en de fipronilcrisis de export negatief hebben beïnvloed. De daling van het aantal voorcertificaten deed zich bij vrijwel alle bestemmingen voor, vooral voor de bestemming VS als gevolg van minder export naar de VS van eiprodukten; daarnaast was er minder export naar diverse landen in het Midden-Oosten. Voor enkele landen in met name het verre oosten werden meer voorcertificaten afgegeven. In 2017 werd het aantal landen waarmee Nederland bindende afspraken maakt over de veterinaire certificering verder uitgebreid. Deze afspraken stellen over het algemeen hogere controle-eisen aan NCAE. Een aantal afspraken is in 2017 voorbereid en zal in de loop van 2018 van kracht worden.

3.5 CROSS COMPLIANCE PLUIMVEEHOUDERIJBEDRIJVEN

Met betrekking tot dit onderdeel wordt ook verwezen naar paragraaf 2.7. In het kader van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (Verordening (EG) nr. 1782/2003) moet de overheid elk jaar bij primaire landbouwbedrijven die premie aanvragen controleren op de genoemde wettelijke eisen ("cross compliance"). De selectie van deze bedrijven gebeurt op basis van risicoanalyse. De controle op legeindpluimveehouderijbedrijven vindt plaats door de controleurs die deze bedrijven (regulier) bezoeken. Het ministerie van LNV heeft COKZ/NCAE opdracht gegeven een onderdeel van de genoemde wettelijke eisen uit te voeren bij de door de overheid geselecteerde pluimveehouderijbedrijven. COKZ/NCAE heeft deze opdracht gekregen omdat COKZ reeds als toezichthouder op de hygiëneregelgeving voor de eieren in Nederland controles bij de pluimveehouderijbedrijven uitvoert.

In Nederland is voor de coördinatie van cross compliance de NVWA door het Minister van LNV aangewezen als de Coördinerende Controle Autoriteit.

BIJLAGE

SAMENSTELLING VAN BESTUUR, COMMISSIE VAN DESKUNDIGEN EN TUCHTGERECHT (MET ROOSTER VAN AFTREDEN)

Bestuur van het COKZ

Naam	Benoemd door:	Aftredend per 31-12:
Mr. Drs. Ing. D. Duijzer, <i>voorzitter</i>		2019
M.T.J.M. van Lith MPM		2017
Drs. F.J.P. van Luin		2018
Ir. C.A.C.J. Oomen, <i>vice-voorzitter</i>		2020
Ing. K.J. Visser		2019
Ir. M.J.A. Bouwman, <i>directeur, tevens secretaris-penningmeester</i>	COKZ	

Commissie van Deskundigen Zuivel

Naam	Benoemd door:	Aftredend per 31-12:
Mevr. Dr. ir. S. Horst, <i>voorzitter</i>	NZO	2019
Dr. S. Biesterveld	NZO	2020
Vacature	NZO	2017
Vacature	LTO	2020
Mevr. Ing. M. Mooren-van der Poel	LTO	2017
D. Bruins	LTO	2018
Ir. M. Veerman	Gemzu	2019

Mevr. Ir. M. Hovenkamp, <i>adviseur</i>	NZO (Zoetermeer)
Mevr. M. de Kreij, <i>adviseur</i>	LTO (Tilburg)
O.F. Boersma, <i>adviseur</i>	Gemzu (Den Haag)

Ir. M.J.A. Bouwman, <i>secretaris</i>	COKZ
---------------------------------------	------

BIJLAGE

Tuchtgerecht van het COKZ

Naam	Plaats	Deskundig voor:	
		Kaas	Eieren
Mr. Dr. G.M.F. Snijders, <i>voorzitter</i>	Eck en Wiel		
Mr. H.C.A. Walda, <i>vice-voorzitter</i>	Persingen		
Mr. J.S. Beukens, <i>secretaris</i>	Leusden*		
Overige leden:			
Ing. C. Frikkee	Edam	x	
Ir. J. Heida	Oranjewoud	x	
Ing. W.J. Postma	Nijbroek	x	
Ing. R.C.T. van Schie	Warmond	x	
J. Bazuin	Asten		x
J.H. de Boed	Middelharnis		x
J. Brok	Enter		x

*Postbus 250, 3830 AG Leusden

BIJLAGE

GEBRUIKTE AFKORTINGEN

Gebruikte afkortingen

BGA	Beschermde Geografische Aanduiding
BOB	Beschermde Oorsprongs Benaming
CLIENT	Controle Landbouwgoederen Import Export naar een Nieuwe Toekomst
COKZ	Centraal Orgaan voor Kwaliteitsaangelegenheden in de Zuivel
EZ	Ministerie van Economische Zaken
EU	Europese Unie
EU-HP	Hygiënepakket op basis van de EU-hygiëneverordeningen
Gemzu	Gemeenschappelijk zuivelsecretariaat
GTS	Gegarandeerde Traditionele Specialiteit
LKW	Landbouwkwaliteitswet
LTO	Land- en Tuinbouw Organisatie
NCAE	Nederlandse Controle Autoriteit Eieren
NGZO	Nederlandse Geiten Zuivel Organisatie
NVWA	Nederlandse Voedsel en Waren Autoriteit
NZO	Nederlandse Zuivel Organisatie
RMO	Rijdende Melk Ontvangst
RvA	Raad voor Accreditatie
RvO	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
VWS	Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
ZBO	Zelfstandig Bestuurs Orgaan

COLOFON

Concept en realisatie

studuo – www.studuo.design

Het jaarverslag van het COKZ is ook te vinden op www.cokz.nl. Een papieren versie van dit jaarverslag kunt u aanvragen via gegevensverwerking@cokz.nl. U kunt ook bellen naar: 033 496 56 03

Stichting Centraal Orgaan voor

Kwaliteitsaangelegenheden in de Zuivel

Kastanjelaan 7, Bedrijventerrein Princenhof
Postbus 250, 3830 AG Leusden

Telefoon : 033 496 56 96
E-mail : info@cokz.nl
Website : www.cokz.nl

Nederlandse Controle Autoriteit Eieren

Kastanjelaan 7, Bedrijventerrein Princenhof
Postbus 250, 3830 AG Leusden

Telefoon : 033 496 56 96
E-mail : info@ncae.nl
Website : www.ncae.nl

Centraal Orgaan voor
Kwaliteitsaangelegenheden
in de Zuivel

